
» Z B I R A L E C «

ZZVIS – LETO IV

JUNIJ 2005

ZBIRATELJI !!!

Naslov združenja je:

ZZVIS

g. Martin Leskovar

Cesta v Mestni log 40b, 1000 Lj.

Internetni naslov ZZVIS je:

www.zdruzenje-insignij.si

Elektronska pošta ZZVIS je:

zzvis@email.si

Davčna številka ZZVIS je :

26263955

Transakcijski račun ZZVIS je odprt na novo pri
Poštni Banki Slovenija št. je :

90672-0000169520

Naprošamo vse zbiratelje, da poskušajo pridobiti kakega donatorja – sponzorja. Sponzorji lahko pripomorejo k našemu boljšemu delu z finančnimi sredstvi (vsota ni pomembna) ali pa v obliki dela npr.: tiskanje glasila, majice, kape in podobno. Vsem donatorjem – sponzorjem omogočamo, da objavijo reklamo v našem naslednjem glasilu. ❖

upravni odbor ZZVIS

Pridružite se
nam
Postanite
član ZZVIS

novoletno darilo za ČUK graf d.o.o.

razstavljalec na 2. med. srečanju

miza ZZVIS

predsednik ZPIS z ženo na ogledu

KATALOG PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO (2. del)

Za zasluge pri razvoju in krepitvi Slovenske vojske ter obrambi države, za hrabrost v vojni in bojnih dejavnostih v miru ter za uspehe pri opravljanju vojaške službe v miru in vojni podeljuje Ministrstvo za obrambo pripadnikom Slovenske vojske, delavcem Ministrstva za obrambo, vojaškim poveljstvom, enotam, zavodom ter organom v sestavi in notranjim organizacijskim enotam, pripadnikom tujih oboroženih sil ter drugim osebam, organom in organizacijam naslednja priznanja:

RED SLOVENSKE VOJSKE

Je priznanje, ki se lahko podeli častnikom Slovenske vojske, delavcem ministrstva, vojaškim poveljstvom, enotam, zavodom ter organom v sestavi in notranjim organizacijskim enotam Ministrstva za obrambo za izjemen prispevek pri krepitvi in razvoju Slovenske vojske. Priznanje se lahko podeli tudi tujim državljanom, organom in organizacijam za uspešno sodelovanje s Slovensko vojsko in ministrstvom.

Red ima tri stopnje:

red Slovenske vojske na lenti

red Slovenske vojske z zvezdo

red Slovenske vojske

Za vojne zasluge se priznanje podeljuje kot red Slovenske vojske z meči.

Red ima tri stopnje:

red Slovenske vojske na lenti z meči
Slovenske vojske z meči

red Slovenske vojske z zvezdo z meči

red

MEDALJA SLOVENSKE VOJSKE

Se lahko podeli pripadnikom Slovenske vojske, delavcem Ministrstva za obrambo in drugim delavcem na obrambnem področju, vojaškim poveljstvom, enotam in zavodom Slovenske vojske za zasluge pri razvoju obrambe, za dolgoletno uspešno in prizadevno delo ali opravljanje dolžnosti na obrambnem področju. Priznanje se lahko podeli tudi tujim državljanom.

Medalja ima tri stopnje:

zlata medalja Slovenske vojske

srebrna medalja Slovenske vojske

bronasta medalja Slovenske vojske

Za vojne zasluge se priznanje podeljuje kot medalja Slovenske vojske z meči.

Medalja ima tri stopnje:

zlata medalja Slovenske vojske z meči

srebrna medalja Slovenske vojske z meči

bronasta medalja Slovenske vojske z meči

Martin LESKOVAR

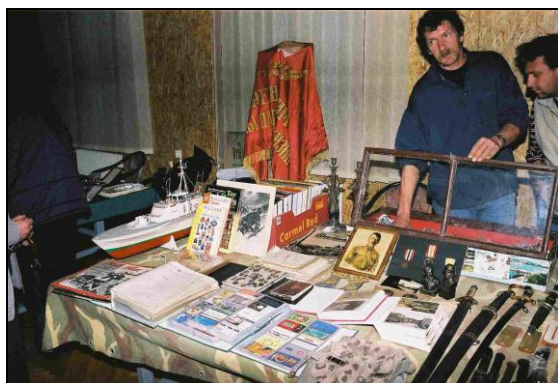
8. (v LJ) in 9. (v PO) srečanje ZZVIS-a od enem pa je to bilo tudi 2. mednarodno srečanje (v LJ)

Ljubljana, 06.11.2004

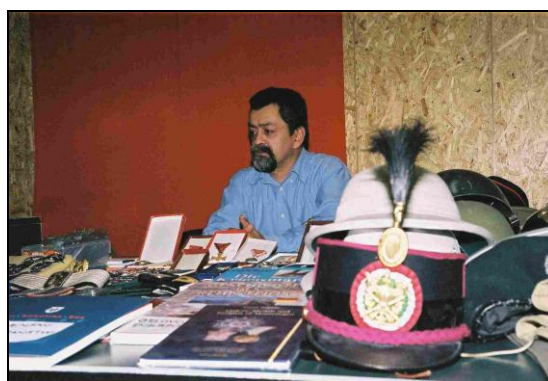
Ker je bilo 1. mednarodno srečanje zelo uspešno in iz strani razstavljalcev kot tudi obiskovalcev zelo pozitivno sprejeto smo se odločili organizirati še eno tako srečanje v Ljubljani. Za prvo in tudi drugo srečanje je pogojno rečeno kriv naš član ZZVIS – a in sicer **POLDE**. Tudi to smo priredili v istih prostorih kot prvo in sicer v društvu vojnih invalidov na Vodmat-u v Ljubljani.

Samo srečanje je bilo malo manj obiskano kot prvo, vendar je vse potekalo v zelo lepem vzdušju. Pridobili smo tudi enega novega člana in kar nekaj zanimanja je bilo iz strani obiskovalcev za naše delo in delovanje. Tudi tokrat je bila RTV Slovenija s svojimi kamerami in naredila zelo lep prispevek o nas v prvem televizijskem dnevniku.

Glede srečanja koliko je uspešen pa je tudi veliko odvisno od Vas članov ZZVIS-a saj, če bi se odzvali v večjem številu in skušali pomagati pri promociji in delu bi lahko uredili veliko boljše zato za v bodoče apeliram na Vas člane, da skušate tudi Vi priskočiti na pomoč in da vsi skupaj naredimo nekaj kar ni bilo še na Slovenskem. ❖

Jože MAJHENIČ

Polde GUMPOT

Partizan

Rajko KOTUR

razstavljalci in njihovi eksponati

foto : Ivo LAMPIČ

Postojna, 11.12.2004

Na srečanju v Ljubljani je bilo iz strani članov ZZVIS-a predlagano, da organiziramo še eno srečanje pred novim letom. Bilo naj bi srečanje in pa kot majhna novoletna zabava. Tokrat je bil organizator član iz Postojne Robert, ki je rezerviral prostor v gostilni LIPA.

Vse skupaj se je začelo dogajati okrog 9.00 ure zjutraj, prišlo je cca. 15 zbirateljev. Tako, da smo imeli najprej manjši neuradni sestanek na katerem smo se dogovorili za delo v bodoče. Sledila je nepogrešljiva menjava insignijev pri kateri se je razvil kar lep dialog med člani.

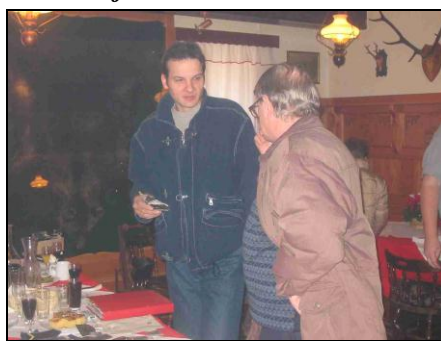
Vse skupaj pa smo začinili z lepo pripravljeno hrano in pijačo za katero je bila kriva g. Jožici KRAVOS lastnica lokala in se ji ob tej priložnosti tudi prav lepo zahvaljujem v imenu članov in upravnega odbora ZZVIS.

Ne vem zakaj se člani niste udeležili prijaznega novoletnega srečanja saj smo si vsi edini, da nam manjkajo druženja na katerih lahko izmenjavamo izkušnje, mnenja in eksponate.

Tudi tokrat apeliram na člane, da skušajo organizirati podobna srečanja v svojem domačem okolju in seveda, da se udeležujejo vseh možnih prireditev. **Na koncu smo bili vsi zadovoljni** . ❖

veseli Jože z Martinom

organizator Robi in Ivan pri debati

Zadovoljni člani ZZVIS - a na novoletnem srečanju pri družabnem delu

ponosni Roman z hčerjo in zbirko, Martin

Martin LESKOVAR

Odlikovanje rudarju udarniku rudnika živega srebra v Idriji

Za udarnike so po vsej nekdanji Jugoslaviji uvedli enotno značko – znak.

Na tej znački z likom delavca je napis **UDARNIK** v latinici in cirilici. Posamezna podjetja so ustanovljala tudi svoje znake UDARNIKE.

Prav gotovo pa je treba posebej omeniti veliko **rdečo emajlirano zvezdo**, široko 74 mm, kjer je v središču pod likom delavca z opeko napis **UDARNIKU**.

Lik je enak na znački, ki so jo podelili za prostovoljno delo v Ajdovščini leta 1946 in bi se dalo sklepati, da je ta udarniški znak (ki je tako velik in likovno privlačen, da se lahko meri kar s kakšno zvezdo tujih redov) namenjen kot priznanje za udarništvo.

Redkim rudarjem v Idriji je bil podeljen v Postojni 1. maja 1946. med njimi je bil tudi moj oče Franc TUŠAR, roj. 29.03.1885. ❖

foto : Ivan TUŠAR

Ivan TUŠAR

NEMČIJA 2. SVETOVNA VOJNA »3. RAJH« RANJENSKI ZNAK (VERWUNDETENABZEICHEN)

Prvič je bil ustanovljen 3.3.1918 v 1. svetovni vojni, nato za nemške udeležence španske državljanske vojne obnovljen 22.5.1939 in z začetkom 2. svetove vojne spet 1.9.1939. namenjen je bil počastitvi vsakega pripadnika vojske, policije, SS in pomožnih enot, ki ga je ranilo ali poškodovalo sovražnikovo orožje.

Znak je imel 3 stopnje:

- ✱ črn – za eno ali dve rani
- ✱ srebrn – za tri ali štiri rane
- ✱ zlat – za pet ali več ran

Opis znaka:

Je elipsaste oblike, ob robu ima venec, na sredini čelado s kljukastim križem, čelado križata dva meča. V zbirki imam srebrni in zlat ranjenski znak.

USTAŠKO ODLIKOVANJE – NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE – NDH

Srebrna medalja krone kralja ZVONIMIRA na vojnem traku. Medalja je okrogla in iz srebra. Nad njo se nahaja ušesce v obliki stiliziranega ljiljana v katero je pričvrščena krona kralja Zvonimira. Vrvica je trikotna, rdeče barve z dvema belima progama na robu. Na nosilcu za pričvrstitev traku označka: »BK« (Bratje Knaus)

Sprednja stran AVERZ: poprsje hrvaškega kralja Zvonimira v profilu v levo. Zvonimir jr okronan, dolgolas, ima brado in brke. V levici drži žezlo, v desnici drži ročaj meča. Levo od glave napis »DIMITAR«, desno »ZVONIMIR«. V sredini leto kronanja »1076«. Zadnja stran AVERZ: v sredini je hrvaški grb okoli njega napis »BOG I HRVATI«, potem krožni venec z ustaškim grbom pri vrhu in datumom na dnu venca. Okoli po robu pa napis: »ZA ZASLUGE«. ❖

foto: Milan KRIŽMAN

Milan KRIŽMAN

Dopisnik
 Iz Paraćina
 Dopisnik
 Iz SCG
 Dopisnik
 iz Jugoslavije

»S a b l j a«

Spoštovani bralec !

Ta članek smo se odločili objaviti v izvirniku (srbskem jeziku), glede na to, da bi pri prevajanju lahko prišlo do neljubih napak in bi članek avtorja iz SCG zgubil originalnost.

Upravni odbor ZZVIS

Sablja je jedno od najstarijih vrsta hladnog oružja orijentalnog porekla koje se u osnovi sastoji od povijenog, jednobridnog sečiva, naoštrenog sa ispupčene strane i drške ili balčaka. Tokom mnogih vekova Persijanci su važili za neprikosnovene majstore u izradi sablja, pa je u oblasti istočnjačkog naoružanja dominirao persijski stil, gde je veština kovanja samog sečiva i priprema materijala za kovanje dostigla takoreći savršenstvo u čemu su se posebno isticali majstori iz Damaska a sama veština kovanja je čuvana kao najveša tajna pa je svaki takav primerak predstavljao za vlasnika i svojevrsnu relikviju. Pored sablji iz Damaska, u našem narodu poznatu kao »dimiskiju« ili »dimiskinju« pominju se sablje različite provenijencije kao što su: »misirlija«, »axemkinja« ili »axemovka« iz Axema ili »isfihanka« iz Isfahana, takođe u Persiji.

U Evropu, tačnije na naše prostore sablje stižu krajem 14. veka sa Turskim osvajačima i za relativno kratko vreme potiskuju srednjovekovne teške mačeve i ubrzo bivaju opšteprihvaćeno oružje od strane lokalnog stanovništva Balkana. Ovo je sasvim razumljivo, obzirom na taktičko-tehničke karakteristike same sablje, koja je odnela prevagu nad mačem, ali i iz drugih razloga kao što je mnoštvo dekorativnih detalja na balčaku pa i samom sečivu, sofisticiran način izrade, kao i dolazak orijentalnih majstora na samom tlu naših krajeva što je uveliko pojednostavilo nabavku ovog oružja. O popularnosti ovog oružja ne govori samo podatak o njenom munjevitom prodoru na Balkan a nešto kasnije i u ostale zemlje Evrope, već i upotreba sablje u dalekoistočnim zemljama kao što je Indija, koja je svoje autohtono hladno oružje počela da razvija tek u 16. veku.

Iako vizuelno sve sablje persijskog porekla, Turska sablje »liče« jedna na drugu, moguće je pratiti razvoj iste, počev od ranog srednjeg veka pa sve do 19. veka i to: u tehnički same izrade koja se menja otprilike na svakih sto godina, izgledu sečiva, dekorativnih elemenata kao i opremi sablje.

Turska sablja 19. vek (Vojni muzej-Beograd)

Karakterističan primer raskida sa tradicionalnom sabljom persijskog porekla, Turska sablja doživljava u 17. veku kada je drška od drveta obavijenog kožom i završetkom u obliku naprstka zamenjena sa koštanom drškom koja se sastoji od dve koštane pločice i središnjim čeličnim limom spojene s trnom sečiva pomoću dva ili više zakivaka, što je sablji omogućilo jaču konstrukciju.

Pored ovog tipa sablje neophodno je spomenuti i »šašku«, sablju karakterističnog oblika Kavkaskog porekla razvijenu u oblasti Crnog i Kaspijskog mora, koja predstavlja posebnu mešavinu elemenata kavkaske istočne i zapadne kulture, kao rezultat samog Kavkaza koji čini prirodnu sponu između Azije i Evrope. Početkom 19. veka istovremeno sa prestankom zanatske izrade ovog oružja i pojavom industrijski proizvedenih sablji ista biva prihvaćena u zapadnoj civilizaciji kao sastavni deo naoružanja posebno oficira, koja sada poprima atribut oficirske časti i dostojanstva. U prilog ovome treba navesti podatak, da je Turska vlast u Srbiji kao simbol dostojanstva u periodu vladavine kneza M. Obrenovića odobrila javno nošenje sablje samo njemu i J. Obrenoviću a ostalaj »raji« samo nošenja jatagana. Međutim sa postepenim stvaranjem stajaće vojske i njenoj modernizaciji po ugledu na zapadno evropske vojske, Kneževina Srbija počinje da u svoj vojni kadar uvodi formacijske sablje.

Prva formacijska sablja uvedena u sastav Kneževine Srbije bila je konjička sablja Austrijskog porekla Mod.1808 u Srbiji Mod.1834. a za potrebe Knjaževskog gvardijskog eskadrona M. Obrenovića, koji je želeo da pripadnike eskadrona opremi jednoobraznim hladnim oružjem. Obzirom da je Srbija bila mala i mlada država, sablje su se nabavljale od različitih proizvođača i to s vremena na vreme, koliko su to dopuštale finansijske i druge okolnosti. Sablje su bile Austrijskog, Nemačkog i Ruskog porekla a ređe Francuskog. Zbog činjenice, da je vojska kao oružana sila predstavljala osnovni atribut nezavisnosti države pa i Srbije, posebna pažnja se poklanjala oficirskoj sablji a manje vojničkoj, pa su se i sablje razlikovale po tipu počev od jednog do drugog eskadrona a ređe do većih formacija u kojima su se zaticale sablje različite provenijencije tako da Srpska vojska sve do 1895 g. nije imala u svom sastavu sablju koja bi mogla da ponese epitet »srpska sablja«.

Posle nabavke sablje Mod.1808 odnosno 1834, koje su uzgred predstavljale vrlo jednostavno i glomazno oružje Srbija se opredeljuje za uvoz iz Rusije i to sablje modela 1809. odnosno 1841, pa uvozom iz Austrije i Nemačke kao što su sablje Austrijske Mod.1850, Mod.1861 i mnogih drugih modela što je na kraju imalo za posledicu uvođenje takozvane »naredničke sablje« Mod.1895. razvijene iz sablje solingenske firme „Weyersberg, Kirschbaum&Co.,„. Naime radi se o oružju koje je 1889 g. u verziji (sablja sa pravim jednobridnim sečivom) uvedeno u naoružanje Pruske, Badena, Braunšvajga, Bavarske, Hesena, Maklenburga i Oldenburga, a 1891 u verziji sablje u naoružanju Saksonije. Sablja Mod.1895. je nastala jednostavnim zamenom saksonskog grba na korpi-štitniku balčaka srpskim grbom (dvoqlavim orlom) čime je dobijena prva autohtona srpska sablja sa državnim obeležjima Srbije.

Sablja Knjažesko-gvardijskog konjičkog eskadrona M.1834 Austrijska (M-1808) (zbirka autora)

Formacijska šaška M-1881 (zbirka autora)

Oficiri su tih godina još uvek bili opremljeni sabljama austrijskog porekla Mod. 1861/1869 pa se radi unifikacije sa sabljama modela 1895, razmišljalo o uvođenju iste sablje za oficire samo u lakšoj i luksuznijoj verziji. Proizvođač je vrlo brzo reagovao i odmah izradio prototip oficirske sablje modela 1895. koji nije uveden kao regularno oružje ali se mogao nabaviti preko liferantskih kuća i o trošku korisnika.

Nakon balkanskih i 1.sv. rata nova država, Kraljevina SHS dobila je novi grb i zastavu, kao i novu vojsku što je za posledicu pored ostalih obeležja vojske SHS imalo i potrebu za novom sabljom. 1920 g. kao obavezna u naoružanje vojske uvedena je nova sablja, koja je bila istovetna sa oficirskom sabljom modela 1895, s tim što je umesto Srpskog grba bio apliciran Grb nove države. Ovaj tip sablje zadržao se sve do 1941 g. Po izbijanju drugog svetskog rata i napadom Nemačke armije na Kraljevinu Jugoslaviju definitivno je prestala da postoji regularna vojska Kraljevine Jugoslavije a sa njom je pala u zaborav i sablja M.1920.

Po završetku 2. svetskog rata i konstituisanjem nove FNRJ i stvaranjem Jugoslovenske Armije, sablja kao obavezan deo naoružanja oficira prestaje da važi i sablja se po propisu koristi samo u počasnoj gardijskoj jedinici prilikom dočeka Vrhovnog Komandanta, šefova stranih država, parada i sl. Sablja JA, kasnije JNA bila je sablja Mod.1920 sa čije je korpe skinut grb Kraljevine Jugoslavije a 1946 g. umesto njega umetnuta zvezda petokraka od istog materijala. Od 1955 do 1963 g. umesto zvezde petokrake stavljen je grb SFRJ sa pet bukcinja a od 1963 do 1993. godine korišćena je sablja sa umetnutim grbom SFRJ sa šest bukcinja.

Događaji i raspad SFRJ 1991. godine uslovili su i reorganizaciju JNA koja se transformisala u Vojsku Jugoslavije (VJ) 1992 g. sa novim obeležjima, oznakama i delom vratila vrednostima srpske vojske. Mada novi propisi o uniformama VJ nisu predvideli sablju kao obavezan deo naoružanja oficira VJ, 1995 g. u proizvodnju je stavljena sablja Mod. 1895/95, proizvođača »IMPA« - **Zemun**, koja je u početku dodeljivana oficirima VJ-slušaočima, za uspešan završetak škole nacionalne odbrane, da bi od 2002 g. ista puštena u slobodnu prodaju oficirima VJ uz povoljne uslove otplate. Sama sablja je izrađena po ugledu na sablju M.1895 ili M.1920, s tim što je urađena od nerđajućeg čelika. Sablja se isporučuje u luksuznoj kutiji sa sertifikatom proizvođača, brojem i »zaveštanjem naslednicima«. Na korpi balčaka apliciran je grb VJ bez perforacije, na sečivu se nalazi deviza:

»NE VADI ME BEZ POVODA NE VRAČAJ ME BEZ ČASTI«.

Sama sablja u opštoj, finalnoj obradi i po atraktivnosti daleko zaostaje za sabljom M.1920, počev od samog liva korpe, drvene drške, kanije koja je nitovana na kraju pa do viska za nošenje izrađenog od jeftinog skaja i temnjaka (ukras za sablju u vidu kićanke) izrađenog od svulenog prediva i dimenzijama nesrazmernim samoj sablji. No i pored zamerki na finalnom izgledu, nadajmo se da će oficirski kadar nove vojske dobiti lepu i atraktivnu sablju primerenu ovom časnom pozivu i doneti propis kojim će se svakom svršenom studentu vojne akademije prilikom promovisanja u oficirski čin dodeljivati i odgovarajuća vidovska sablja. ❖

Knjige:

1. Vejsil Jurčić: Antique Arms, Beograd, 1992, fototipsko izdanje uz 1926 godine, strana 25.
2. Branko Bogdanović, Hladno oružje Srbije, Crne Gore i Jugoslavije 19.-20 . vek, Beograd 1997. godina.
3. Mishele Byam, EYEWITNESS GUIDE, ARMS & ARMOUR, Dorling Kindersley Limited, London, 1988 godina.

Časopisi:

4. Oružje br.1, Dr.Đurđica Petrović, 1991. godina, strana 11.
5. Oružje br.2, Tomislav Aralica, 1991. godina, strana 26.

Detalj sa balčaka-»korpe« palaša M-1889
(zbirka autora)

Detalj sa balčaka-»korpe« sablje M-1920
(zbirka autora)

Nebojša MILANOVIĆ

Letno poročilo ZZVIS za leto '04

V letu 04 je bilo na naš račun nakazanega cca. **196.000,00 sit** od tega so vplačali člani **129.000,00 sit**. Pridobili smo tudi nekaj donatorskega denarja in sicer z vstopninami za 1.in 2.mednarodno srečanje v vrednosti **47.000,00 sit**. MO Kranj nam je dodelila **30.000,00 sit** za kar se zahvaljujemo g. Županu Mohar-ju. Dobili smo tudi donatorsko tiskanje naših zgibank in glasila za kar se zahvaljujemo lastniku podjetja ČUK GRAF d.o.o. ob enem pa tudi upamo, da bomo sodelovali tudi v prihodnje.

Za delovanje ZZVIS-a smo porabili **127.000,00 sit** in to je bilo porabljeno za št. glasila »ZBIRALEC«, za PTT stroške, za srečanja ZZVIS, za bedže, ipd. Poraba bi bila dosti večja, če nebi z svojim prostovoljnim delom pomagali člani ZZVIS-a. Zato se zahvaljujemo članu **Ž.ACALINOVIČ** za pomoč pri obveščanju članov.

V letu 04 smo izdelali bedže združenja, izdali smo tri številke glasila »ZBIRALEC« in 2 hitra informatorja v katerem smo objavljali Vaše prispevke, ki pa bi jih lahko bilo vsaj malo več saj bi z tem tudi pridobili na sami vsebini glasila in bi bile številke še bolj zanimive, za objavo člankov se lahko zahvalimo predvsem zbiralcem : **M.MOČNIK, M.JERONČIČ, A. VIDMAR, P.GUMPOT, B. TUŠAR, M.KRIŽMAN, R.BUNDERŠEK, ga. M.KIDRIČ, M.LESKOVAR in Ž.ACALINOVIČ, I.LAMPIČ, Nadja LESKOVAR, A.VIDMAR za fotografije.**

V letu 04 smo najprej imeli 2 občni zbor na Vrhniki v prostorih vojnih veteranov, bili smo z revijo Zbiralec na Triglavu. Organizirali smo 5. srečanje v Kobaridu, 6, 7 in 8 srečanje, organizirali smo tudi 2 mednarodna v Ljubljani ter novoletno 9. srečanje v Postojni.

V letu 04 smo imeli nekaj objav v raznih časopisih :»Slovenska Vojska«, »Dnevnik« in pa v glasilu policijskih zbirateljev insignij »Novice«. Tudi v prihodnje se bomo trudili za razne objave, saj s tem predvsem predstavljamo delo združenja.obnovili smo tudi predstavitevno spletno stran na svetovnem spletu internet, stran ZZVIS-a bomo v prihodnje tudi dopolnjevali in jo seveda skušali tudi čim bolj ažurirati. Za objavo se lahko predvsem zahvalimo članu Klemenc Mitji in podjetju **Perftech d.o.o.**

Naredili smo tudi veliko na področju sodelovanja z drugimi, saj smo uspeli dobiti kar nekaj popustov pri vstopih v razne muzeje v Sloveniji z našo člansko izkaznico tako, da je za naše združenje slišalo kar precej muzejev po Sloveniji. Sodelujemo tudi z podobnim združenjem in sicer policijskim za kar gre zahvala predsedniku ZZPIS g. Zupančič Branko-tu.

V letošnjem letu vabim čim več članov ZZVIS-a, da sodelujejo pri samem delu in pri iskanju morebitnih sponzorjev. Več kot bomo naredili za združenje lažje bo združenje delovalo.

❖ **HVALA !!!**

**Predsednik ZZVIS
Martin LESKOVAR**

Dopisnik
Časnik
Dopisnik
Vojak

Še o mednarodnih vojaških vajah.... »ELITE«

Do sedaj je bilo že opisanih nekaj oznak, ki sodijo v kategorijo mednarodne vojaške vaje z navzočnostjo Slovenske vojske. Da ne bo pomote, kategorizacija ni nikjer zapisana, bi bilo pa dobro (uporabno), da bi tudi to skupaj postorili. Tokrat bi somišljenikom rad predstavil vajo ELITE in njen znak (znake).

Vaja ELITE je vaja zračne obrambe in vojaškega letalstva v okviru sil zveze NATO ter članic PFP in je verjetno ena večjih te vrste na Evropskih tleh. Letos je bila že četrta zapovrstjo, Slovenska vojska pa je na njej sodelovala drugič. Lani so pripadniki baterije ROLAND iz sestava 1. raketnega bataljona ZO iz 9. brigade ZO sodelovali na vaji še kot člani PFP, letos pa že kot člani zveze NATO. Letošnja vaja se je namreč odvijala od 30 aprila do 13 maja (sprejem RS v polnopravno članstvo zveze NATO pa se je zgodil 29. marca 2004). Rezultati pripadnikov SV na vaji so bili odlični, udeleženci zadovoljni, predvsem pa visoko motivirani. Z vaje so se vrnili polni vtisov, predvsem pa z obilico novih izkušenj. Posebej so izpostavili dejstvo, da so suvereno obvladovali svoje delo, izpeljali vse postopke brez težav in da so brez večjih težav delovali kot integralni del ostalih enot na vaji. Tako so bili tudi obravnavani s strani gostiteljice (Nemčije) ter ostalih držav udeleženk. Več o vaji je bilo zapisano v reviji Slovenska vojska (št.10/2004 z dne 28. maj 2004; stran 10, 11). Sedaj pa o znaku s te vaje.

Za vajo ELITE je izdelan znak ali logotip, ki se potem pojavlja na priponkah za obiskovalce, na podlagah za »PowerPoint« predstavitev, pa na predstavitvenih gradivih in še kaj. Za nas pa je zanimiv predvsem našitek z vaje. Posebej velja omeniti, da v tujini tudi v vojski zelo dosledno delujejo tržni zakoni. Skoraj nič namreč ni zastoj. Večino predmetov, ki jih označujemo kot vojaške oznake, je potrebno kupiti – tudi našitke. Cena našitka s te vaje mi ni poznana, saj mi ga je prinesel sodelavec kot darilo – spomin na vajo. Verjetno pa ni bistveno različne od cen drugih našitkov v Evropi. Pred kratkim sem bil na konferenci v poveljstvu SHAPE in v eni izmed trgovin sem si za spomin kupil našitek tega poveljstva. Cena je bila spoštljive štiri evre. Ampak to je postranskega pomena. Ostane mi še, da opišem znak (našitek) vaje ELITE. V zbirki imam dva, torej iz obeh vaj, na katerih je sodelovala SV. Med seboj se bistveno ne ločita, zato bodo razlike zapisane zgolj kot opombe. Opisan je znak iz vaje ELITE 2003, v opombah pa so razlike za leto 2004. Preden pa začnem, moram zapisati še eno nerodnost, ki se je zgodila pripravljavcem vaje ravno na področju tokrat obravnavane oznake. Lani, ko je SV prvič sodelovala na vaji, se je ponovila pogosta napaka – zamenjava Slovenije in Slovaške ter njunih simbolov. Namesto Slovenskega grba na zastavici je bil izvezen (in natiskan) Slovaški grb. Ko je bila napaka odkrita, so vse že izdelane znake umaknili, dokaz za napako pa je ostal na priponkah za udeležence – eno od njih mi je eden izmed udeležencev vaje prinesel za spomin. Če pogledamo na stvar s svetle plati, lahko samo zavzdihnemo: »tudi drugje delajo napake – tudi Nemci niso več to, kar so bili«. Pravih našitkov z vaje za leto 2003 kasneje niti vsi udeleženci niso dobili, v Slovenijo jih je prišlo le nekaj.

Znak je v obliki pravilnega pokončnega ščita, ki je spodaj zaokrožen v blagem loku. Znak je bogato in estetsko vezen. Mere znaka: 69 x 88 mm. Rob našitka je vezen s črnim sukancem, v ščitu pa prevladuje svetlo modra barva (2004 – temnejša, sinje modra). Osnovni lik na znaku je vran s strelo v levi peruti, stoji pa na izstreljeni, stilizirani raketi. V desni peruti drži moder ščit z ostrim spodnjim robom. Na tem, manjšem ščitu je znak zelo stilizirane rumene ptice, ki izleta iz rdečega kvadrata, desno od nje je še NATO zvezda. Udeleženci vaje pripisujejo ta znak »Flugabwehr raketengruppe 41« iz Wangerland-a. Nad ščitom je izvezen znak zveze NATO v beli barvi. Vran je črn, ima rumen kljun ter rdeče kremplje, na glavi pa ima rdečo čepico (ali baretko?). Pripadniki baterije ROLAND domnevajo, da je ta baretka simbol ZO nemške kopenske vojske, ki je sodelovala na vaji, raketa naj bi simbolizirala ZO zračnih sil (Air Force), sam ptič je pa tako ali tako že dolgo simbol letalstva. Pod osnovnim znakom je še letnica vaje: 2003 (oz. 2004). Prvi dve številki sta v modri barvi, drugi dve pa v sivi (rdeči), za letnico pa so tri vijugaste črte - sinusoide in sicer v črni, modri in sivi (črni, rdeči in rumeni) barvi. Pri teh črtah je težko ugotoviti, kaj dejansko predstavljajo – lahko simbolizirajo let treh letal, lahko pa tudi let raket ali pa morda oboje. Tudi pomen barv je težko določiti. Pri znaku za leto 2004 bi lahko sklepali, da so to barve države gostiteljice – Nemčije, kar pa za lanski znak zagotovo ne drži. Nad osnovnim motivom je ležeče pravokotno polje črne barve, v katerem je z rumenim sukancem izvezeno : ELITE. Ostaja nam še desna stran znaka. Tu gre za posebno simboliko. Z desne strani se nekako vrivajo ali pa »letijo navznoter« štiri državne zastave in sicer (od vrha navzdol): Švica, Švedska, Avstrija in Slovenija (tu, kjer je bila lani narejena napaka). To so torej države, ki so članice Pfp, ne pa zveze NATO. To je veljalo za lani Za letos pa bi temu ponovno lahko rekli napaka, ki bi jo občutljivejši jemali zelo resno, preudarni pa spregledali – znak je bil izdelan v pripravljalnem obdobju veliko pred samo vajo, ko natančen datum sprejema novih članic v NATO še ni bil znan. Zato so pač načrtovalci samo deloma modificirali lanski znak.

Pri našitku vaje **ELITE** gre torej za kompleksen, a še zdaleč ne kičast znak. Simbolika je zelo močna, saj iz znaka »preberemo« podatke o državah udeleženkah, pa ime vaje, čas vaje, ter seveda zvrsti in rodove vojaških enot, ki so na vaji sodelovali. Ali je bilo za čas vaje izdelano še kaj drugega iz domene vojaških oznak, razen našitkov, pa mi ni znano. ❖

Brane Tušar
november 2004

NAŠITKI --- SV

MORiS - rezervist

Območni štab Logatec

CVŠ - modri

CVŠ - PŠŠ

CVŠ - šola za PČ

*1. generacija
modri*

zastavica maskirna

grb - SV bele barve

Položajne oznake --- SV

CVZD

1.OPPVLZO-pov.

BOV

Gorska reševalna

VP - RŠTO

našitki --- tujina

USA

1. brigada Hrvaška

USA specialna enota

Kovanci --- SV

1. brigada SV

17. Bataljon VP

Verifikacijski center

1. generacija SV

MOJA POT ZBIRATELJSTVA

Slovenska policija je že med osamosvojitvijo zamenjala določene dele uniforme, v celoti pa je zamenjala uniforme konec 1992. Ker sem imel takrat za seboj že enajst let policijske kariere, sem bil temu primerno tudi navezan na staro uniformo, zato sem se odločil, da bom eno shranil za spomin, ne da bi pri tem razmišljal o zbirateljstvu. Prav v tistem obdobju pa sem večkrat obiskal sorodnika M.Zupančiča iz Bleda, ki je bil eden prvih zbirateljev policijskih insignij v Slo., in si ogledoval njegovo prečudovito zbirko. Prepričeval me je, da naj tudi sam pričnem z zbiranjem, prav tako pa mi je podaril nemško policijsko kapo; to je bila tudi moja prva tuja policijska kapa. Hkrati mi je pomagal pri navezovanju prvih stikov s tujimi zbiratelji, predvsem iz Avstrije in Nemčije. Tako sem spoznal tudi H.Dincgerliga iz Nemčije, s katerim sva si izmenjala veliko kap, našitkov in uniform. Z njegovo pomočjo sem zbral toliko kap in našitkov, da sem pridobil »status« zbiratelja. Veliko kap in našitkov sem izmenjal tudi z različnimi drugimi zbiratelji iz vseh celin, žal pa sem moral ugotoviti, da vsi niso pošteni. **Tako sem veliko kap in našitkov poslal raznim »nepoštenim« zbirateljem**, in sicer na njihovo zaprosilo, ne da bi kasneje dobil odgovor. Iz teh razlogov sem se odločil, da insignij nikomur več ne pošiljam prvi.

V letu 1993 sem se včlanil v I. avstrijski zbirateljski klub Austria PICA in se redno udeleževal srečanj, ki so jih organizirali; v letu 99 pa sem pomagal tudi pri ustanovitvi Zdrženja zbirateljev policijskih insignij Slo. Na ta način sem svoj krog poznanih zbirateljev še razširil in tako je menjava insignij hitro stekla.

foto: Franc NOVAK

Dodati moram, da sem človek, ki se rad odpravim od doma. Potujem predvsem po Evropi, dvakrat pa sem obiskal tudi ZDA. Kamor koli se odpravim, vzamem s seboj tudi nekaj kap, našitkov in drugih insignij. V kraju kamor prispem, obiščem policijsko postajo, poklepetam z zaposlenimi in poskušam zamenjati svoje insignije za njihove. **Menjava je v večini tudi uspešna**; poleg menjave pa se pogovorimo tudi o službenih in ostalih zadevah. Na ta način sem pridobil največ kap in našitkov. **Pri zbiranju mi veliko pomagajo tudi prijatelji iz policijskih vrst.** Omeniti moram predvsem prijatelja B.Kankaraša, ki je vodja Oddelka za mirovne misije v Upravi uniformirane policije na Generalni policijski upravi. G.Kankaraš mi preko policistov, ki so v mirovnih misijah in preko svojih prijateljev iz tujine priskrbi veliko kap, našitkov in drugih insignij. Ker je zbirateljstvo povezano tudi z velikimi materialnimi stroški, mi pri tem finančno nekoliko pomaga Policijski sindikat Slovenije, za kar sem njegovim predstavnikom zelo hvaležen.

V zbirki imam preko 200 kap in čelad, okoli 600 našitkov in več drugih insignij iz vseh celin. Zbirka je na ogled na PO Ribnica, in sicer vsem, ki si jo želijo ogledati. Do sedaj si jo je ogledalo veliko število obiskovalcev iz Slovenije in tujine; najpogostejši obiskovalci pa so predstavniki policijskih delegacij iz tujine, ki prihajajo na obisk k slovenski policiji. Samo v letu (2004) so si zbirko ogledali predstavniki delegacij Francije, Hrvaške, Nemčije, BiH, Srbije in Črne Gore, Albanije, Makedonije in še nekateri drugi. ❖

Franc NOVAK

Našitki letalske enote Policije

Miro JERONČIČ

Dopisnik
Častnik
Dopisnik
Vojak

Spoštovani zbiratelji in bralci revije »ZBIRALEC«

Glede na mojo prvo objavo članka za predstavitev Spomenice NOB in Ordena zasluge za narod v reviji ZBIRALEC moram omeniti, da sem dolgoletni prijatelj in sodelavec predsednika združenja g. Leskovarja, tako kot tudi ostalih sodelavcev društva.

Ker izhajam iz partizanske rodbine predstavljam tri SPOMENICE izdane v spomin padlim partizanom ter Medaljo zasluge za narod, katerih lastnica je bila moja pokojna babica.

Spomenice so naslovljene na ime Martinc Ciril; Martinc Jože in Matrinc Stanislav

Ciril -sin /obveščevalec, borec Šlandrove brigade padel v Slivnem pri Vačah, star 21 let.

Slavko-sin/mitraljezec, borec Tomšičeve brigade padel v Zg- Tuhinju, star 17 let in pol.

Jože mož/gospodarska četa –po izdaji ujet in ustreljen v Slevem nad Stahovico, star 50 let.

foto: Potočnik

Spomenice padlim borcem NOB so izdane v Beogradu 29. NOV 1950. Izpisane so s črnilom na A-4 format in imajo serijske številke. Spodaj desno je podpis Vrhovni komandant Jugoslovanske armije –**Tito**. Na levi strani spodaj je podpis sekretarja ZB Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije –**Rankovič**. S spomenicami je bila izdana tudi pozlačena medalja Zasluge za narod

foto: Potočnik

Omenjene spomenice krasijo steno ene od sob moje hiše, koder se nahajajo tudi moja osebna odlikovanja in spominske plakete SV iz 9.RBZO in TO iz časa osamosvojitvene vojne v kateri sem sodeloval.

Spodaj predstavljam tudi štiri najpomembnejše znake in odlokovanja v samostojni Sloveniji in sicer:

Na sredini je spominska medalja izdana ob 10. obletnici osamosvojitve, levo od nje je spominski znak z besedilom- KJERKOLI –KADARKOLI- SLOVENIJA, s hrbtne strani je lik Vaške situle z napisom SLOVENEK SEM TAKO JE MATI DJALA. NA desni strani je znak NATO 2004, nad medaljo pa znak SLOVENSKA VOJSKA.

foto: Potočnik

Sem tudi vnet zbiralec Soške fronte in urejam mali muzej z imenom BHIR-4, posvečen braniteljem Vršičev in Rombona, koder sva s sinom pred 12 leti naletela na prve eksponate krvave vojne. ❖

Miroslav Potočnik

Nenad NEŠA Bjeloš, YU falerističar

V ISKANJU NAJBOLJŠIH PRIMERKOV

Preko 25 let marljivo zbira vojaške oznake, ordene in insignije iz obdobja od 1941 pa vse do danes. Dobitnik je že kar nekaj priznanj :

- **Zahvalnice Narodnega muzeja Pančeva 1996 in 2003 l., ko je muzej obeležil 80 let delovanja.**
- **Zahvalnice Srbskega numizmatičnega društva »Idium«.**
- **Diplomo združenja vojnih veterano mesta Ljubljane 2001.**
- **Medaljo zveze veteranov vojne za Slovenijo.**
- **In še mnogo drugih diplom, priznanj.**

Zelo veliko naredi na samoizobraževanju, zbiranju in obogatitvi svoje zbirke. V tem času je zbral prav veliko zbirko vojnih odlikovanj JNA, vojske Jugoslavije od II. sv. vojne pa do danes.

Že od majhnih nog so ga zanimali junaki iz raznih vojn, fascinirala ga je vojaška oprema, orožje, in vse ostalo kar spada zraven. Že njegov ded je imel kar nekaj raznih odlikovanj katera so na njega naredila veliko zanimanje, da začne zbirati vojaške insignije. Od začetka je zbiral vse po vrsti ko se je materiala zbralo precej se je odločil, da pozorno pregleda zbrani material ter začne vse kompletirati. Do razpada bivše YU je zbiral JLA po letu 1990 pa je začel zbirati tudi oznake paravojskih skupin, vojske Krajine, vojske republike Srpske in vojske Jugoslavije. Misli, da ima skoraj kompletno kolekcijo seveda mu nekaj kosov manjka. Te oznake so bile najprej plod raznih političnih strank po letu 1995 pa preidejo v redno vojsko ZRJ.

Nekatere primerke je dobil na boljšem trgu spet druge je dobil z menjavo ali nakupom včasih pa je tudi kaj dobil kot darilo. Poleg tega je zbiral vse možne podatke o teh stvareh saj je mnenja, da so stvari brez podatkov predmeti brez vrednosti. Mnenja je, da so pisani podatki osnova vsake zbirke zato je začel raziskovati se samoizobraževati in seveda poleg tega tudi sam pisati o teh stvareh. Do sedaj je objavil preko 100 člankov, pisal je za »Glasnik Narodnog muzeja, Oružje, Front, Kaliber, zbornik vojaškega muzeja Logatec, itd«. Sodeluje z zbiratelji iz tujine, Hrvatske, Slovenije, USA, pisal je tudi v knjigi Marjana F. Kranjca generala v pokoju »Zavjere i atentati na Tita« v kateri je objavljena tiralico za Titom in slika katere so nosili vsi vojaki desantno jurišne enote Nemške vojske v napadu Čubića glavicu. Pogled na to tiralico in sliko nas vrne v neke stare čase in nas sili k razmišljanju.

Vojska je tabu tema – malo tega je dostopnega javnosti.

Nešo je mnenja, da se v novo nastalih državah bivše YU te teme veliko bolj obdelujejo, pri njih pa, da ni prevelikega interesa. Sama država na tem področju ne naredi skoraj nič za to dejavnost ne nameni prav veliko denarja, vseeno pa so mu v veliko pomoč razni muzeji. Vendar za muzeje ni važno, če so insigniji poškodovani saj je le važno, da so iz določenega obdobja, zbiratelji pa želijo več saj si želijo nepoškodovane vrhunsko očiuvane tako, da bi imel tudi tržno vrednost in ne samo zgodovinsko. Mnenja je, da se skozi odlikovanja lahko veliko zve o neki državi, prav tako misli, da so odlikovanja najcenejši čin zahvalnosti države posamezniku za opravljeno delo.

Poleg vojnih oznak ima v zbirki tudi propagandni material raznih političnih strank katere so delili na mitingih, bedže, značke, NATO letake katere so metali med bombardiranjem YU ima tudi veliko fotografij partizanov, mnoga priznanja paravojskih formacij mnenja, da bodo tudi te nekega dne imeli zgodovinsko vrednost.

Seveda je imel tudi že kar nekaj razstav tako, da si je širša javnost lahko tudi ogledala in sicer:

- leta 2000 v Čupriji v domu vojske za dan artiljerije, na izložbi »Naoružanje 19. in 20. veka«
- leta 2002 v Kovinu na izložbi »Panon kup – Utva Zlatokrila«
- leta 2004 je sodeloval na »XII. izložbi kolekcionarja«
- in še mnogo drugih izložb. ❖

Članek je prevod iz revije **Yutef** in je delo novinarko Jasmine Bogičević. Sam članek je v originalu naslovljen: **»U POTRAZI ZA SAVRŠENIM PRIMERKOM«** maj 2004.

Predsednik ZZVIS:

g. Nešo nas je našel preko interneta in je želel, če bi lahko dobival naše glasilo Zbiralec na svoj naslov. Tako sem prišel na idejo, da mu ponudim morda članstvo v ZZVIS katerega ni izključil ali pa vsaj dopisništvo na katerega se je z veseljem odzval in tako je nastal ta zanimiv članek.

foto Nebojša MARKOVIĆ

Martin LESKOVAR

.....KUPIM.....PRODAM.....MENJAM..... KUPIM.....PRODAM.....MENJAM.....

oglasi

oglasi

➤ **Menjam :**

- Maskirno uniformo (JLA) Niške specialne enote.
- Uniformo za prvo generacijo vojaka SLO za izhode ali odhode domov.
- Uniformo podčastnika SLO pehota.
- Uniformo častnika SLO pehota
- Poljsko VP uniformo,
- Našitke, položajne oznake, ipd,.....

Martin gsm: 031 / 500 - 405. ❖

Objavite svoj oglas. !!!

Perspektivni

Rad bi vam predstavil znak, ki bo zbiralcem dosegljiv šele čez leta, ko bodo zakoni narave naredili svoje. Dvomim namreč, da bi se kdo od lastnikov teh znakov, ki so bili izdelani v določeni, omejeni seriji odločil in znak podaril. Vsekakor ni namen tega zapisa potencialne bralce dražiti ali celo povzdigovati znak kot nekaj izjemnega. Ne, gre zgolj za to, da bo morda ta zapis ostal kje ohranjen in bo morebitnim zbiralcem čez dolga desetletja pojasnil, kaj predstavlja in od kje izhaja nenavadni znak z elementi in pridihom vojaškega.

Preden povem kaj več o skrivnostnežu, moram zapisati še nekaj ostalih dejstev. V Slovenski vojski se je kar dobro prijela navada, da posamezne generacije kandidatov na različnih vojaških osnovnih šolanjih, še bolj pa na različnih oblikah tečajev, sami sebi nadenejo posebno ime – ime generacije. Velikokrat se izdelata tudi znak skupine, skoraj obvezna je kronika. Na daljših tečajih iz tega nastane cel projekt, skupina si da izdelati spominske majice, kape itd. Redkejši pa so znaki iz trdnejših in obstojnejših materialov. Vsekakor ti predmeti niso iznajdba SV, saj se podobne zadeve dogajajo tudi v drugih oboroženih silah. Poleg uradnih znakov, ki jih pripadnik prejme po zaključku vojaškega šolanja, si skupina omisli vsaj generacijsko knjigo, neredko pa še mnogo več.

Ko sem lansko jesen izvedel, da sem izbran kot kandidat za **VII. generacijo višjega štabnega tečaja (VŠT)**, so me navdajali mešani občutki. Predvsem sem kandidaturo razumel kot nagrado za delo, po drugi strani pa se je pojavilo veliko dvomov: ali bom uspel, ali imam zadosti podlage, kako bom uskladil privatno življenje in še mnogo drugega. Kljub vsemu je prišel dan, ko se nas je zbralo v Poljčah na Gorenjskem trideset kandidatov različnih starosti in iz različnih enot in poveljstev SV. Prva ugotovitev ob prvi kavi je bila: Madonca, gospodje, saj še ljudje nismo - pri toliko ženskah v SV, pa nam niso dodelili niti ene. Kljub temu smo kmalu začeli delovati kot celota in drug drugemu smo priznali, da smo imeli vsi malo treme pred samim začetkom. In potem se je začelo. Vsakdo, ki je stopil pred našo skupino, v uvodu ni pozabil polaskati, da stoji pred skupino perspektivnih častnikov. V začetku smo malo debelo gledali in si mislili svoje. Vljudnostne fraze pač, morda uvodni stavki za razbitje treme. Ampak to se je kar nadaljevalo, enako nas je nagovoril načelnik šole, pa vodja našega tečaja in nenazadnje tudi načelnik GŠ ob prvem obisku. Vedno bolj smo se spraševali, kaj pa smo mi tako izjemnega. Resda smo bili izjemno velika skupina, kar 30 oz. 31, če smo natančni, prejšnje generacije pa so štejele le 13 do 16 kandidatov. V naši skupini so bili tudi štirje magistri znanosti, eden od teh je že pripravljaval doktorsko nalogo, še nekaj kandidatov pa je bilo v zaključni fazi magistrskega študija. Vendar to še ne more biti razlog, da smo perspektivni. Razglabljali smo dalje. Morda pa bo to zato, ker je v skupini vsaj polovica majorjev, čeprav je VŠT eden od pogojev za pridobitev majorskega čina in bi dejansko morali tam sedeti samo stotniki. V skupini so bili tako izkušeni častniki z majorskim činom, katerega so pridobili še v letih, ko obravnavani tečaj ni bil pogoj za povišanje. Sedaj, ko pa to je, morajo majorji tečaj opraviti, preden so povišani v čin podpolkovnika.

Počasi smo se pozabili ukvarjati s tem vprašanjem, saj so nas predavatelji zasuli z delom. Nekje po drugem mesecu šestmesečnega tečaja smo se začeli ukvarjati z mislijo, da bo potrebno izdelati generacijsko knjigo, pa kakšen znak in še kaj. Začele so padati ideje. Uskladiti skupino trideset ljudi – mislija nemogoče. Pa še častnike povrhu. Kar nismo se mogli dogovoriti, kaj bi bilo bolj primerno. Potem pa naenkrat pade predlog: »Kaj pa Perspektivni?« Sledil je trenutek tišine, nakar pa smo skoraj soglasno predlog podprli. Če je bila lahko prva generacija »Izganjalci duhov«, naši predhodniki so bili »Generacija cepcev«, zanimivo je bilo ime prve generacije štabnega tečaja – oklicali so se za »Vod mulovodcev«, zakaj torej mi ne bi mogli biti »**Perspektivni**«. Pomisleke o samovšečnosti smo hitro zavrgli. Marsikomu se to zdi smešno ali otročje, toda vsako ime skriva za sabo neko zgodbo, namen oz. pomen, ki je običajno poznan samo tečajnikom posamezne generacije. Ob obletnicah, naključnih srečanjih ali pa kar tako, se potem poleg vsakodnevnih skrbi in težav reče še kakšno o lepih trenutkih v času tečaja – slabe stvari se tako ali tako pozabijo.

No, ime smo izbrali. Določeni smo bili uradni kronisti, pa vodja skupine, fotografi, organizatorji novoletnega srečanja in še marsikaj. Eden izmed nas se je prostovoljno javil, da bo poskrbel za »ikonografijo« skupine. Ponovno smo risali, iskali, usklajevali. Ne zaman. Nastal je znak, za katerega smo vsi ocenili, da je zelo primeren. Prvi simbol skupine je bil kmalu izdelan. To je bila prava, pristna gorenjska lestev oz. »lojtra«. Kaj bi lahko boljše predstavljalo 31 perspektivnih, kot čvrsta lesena lojtra. Ta je potem na začudenje mnogih, tudi predavateljev, krasila našo glavno učilnico do konca tečaja. Ob kocu smo se nanjo podpisali in sedaj je postala štafeta, ki jo prevzame organizator letnega srečanja generacije.

Naslednji projekt pa je bil pravi znak skupine. Seveda je lojtra morala ostati osrednji motiv. Umestili smo jo na sredino pokončnega ovala, kateremu smo dodali že kar tradicionalne lipove liste po obeh straneh, na vrhu znaka pa trdno stoji znak Slovenske vojske. Potrebno je bilo še dopisati naše generacijsko ime – **PERSPEKTIVNI** in da se ne bi pozabilo, katera generacija je bila to, smo dodali še **7. in VŠT**. Tako je nastala

osnova, katero je z večjim oblikovanjem eden izmed tečajnikov v prostih minutah povezal v ličen znak. Le – ta se je kmalu pojavil v elektronski obliki in uporabljali smo ga kot podlago na naših predstavitvah. Potrebno je bilo le še sprejeti odločitev, v kakšni obliki bo znak ostal zanamcem. Nekako smo se dogovorili, da naj bo eden izmed izdelkov majica z izvezenim znakom. Ta je sedaj obvezen »rekvizit« na generacijskih srečanjih. Vendar majica bo z leti zbledela in se poškodovala, marsikomu bo postala pretesna (?), zato smo nekateri začeli pritiskati s predlogom za izdelavo pravega kovinskega znaka. Pojasniti je potrebno, da vse omenjene aktivnosti potekajo v prostem času in na stroške tečajnikov. Vodstvo šole za ta namen ne more prispevati sredstev, zagotovi pa oznako usposobljenosti (z dodano številko generacije) in spominski kovanec.

Ko je večina sprejela predlog o izdelavi znaka, je stekel postopek naročila in izdelave. Kot je že zapisano, oblika znaka je bila že sprejeta, nastal pa je problem, ker izbrani proizvajalec ni v popolnosti uspel ustreči našim željam. Zahtevali smo znak v velikosti položajnih oznak SV in to v barvni, reliefni izvedbi. Zataknilo se je predvsem pri velikosti. Končni izdelek je zato skoraj enkrat večji od zelenega, s tem pa tudi zelo težak. Odločeno je bilo, da vsak tečajnik prejme oštevilčen znak, prirejen za nošenje na uniformi ter enak znak, prilepljen na podlago, na kateri bo tudi imenska ploščica prejemnika. Številke smo si razdelili po starosti in sicer je »enko« prejel najstarejši tečajnik. Poleg teže je pri znaku za na uniformo še ena tehnična pomanjkljivost. Za tako velik in težek znak je neposrečeno izbran način pripenjanja. Na zadnji strani znaka sta namreč samo dve igli oz. »patenta« za pripenjanje majhnih značk (enaki se uporabljajo tudi za pripenjanje nadomestnih trakcev). No, obe pomanjkljivosti pa nista tako hudi, saj nam je bilo vnaprej jasno, da za, sedaj že lahko zapišem, naš znak, ne bo posebnega predpisa o nošenju in ga uradno tudi ne bomo nosili. Privoščili smo si zgolj spominsko sliko z njim smo se udeležili tudi podelitve diplom, nakar pa smo ga večinoma varno spravili.

Sedaj pa še podroben opis: Material je masivna kovinska litina. Osnovna oblika je pokončna elipsa. Venec lipovih listov v zeleni barvi obdaja skoraj cel znak, s tem, da so listi na spodnji strani večji, proti vrhu pa se enakomerno zmanjšujejo. Listi segajo preko roba elipse in dajejo nazobčan videz. Na najširšem delu po širini meri znak 62 mm, v višino pa 70 mm. Debelina znaka je cele 3 mm. Točno na vrhu znaka je reliefen znak SV, katerega od lipovih listov loči 5 mm razmak. Osnova znaka je nižja od reliefne okolice in je hrapavo pozlačena. V centru znaka je zelo razgiban ščit, ponovno izbočen. Tanjši rob je zlat, nakar sledi proti notranjosti rdeč rob, ki obdaja kremno belo polje. V tem polju pa je zlata puščica, usmerjena navzgor. Znotraj puščice je dobro vidna lestev, nakazana s presledki modre in zlate barve. Preko lestve je velika, rdeča sedmica. Preko konice puščice je z velikimi zlatimi črkami izpisano: PERSPEKTIVNI, medtem ko je v podnožju lestve masiven, zlat napis : VŠT. Lipov venec in znak SV sta barvana, centralni znak pa je barvan in plastificiran, zlit v eno ravnino. Znaki, ki so mišljeni kot plakete z imeni prejemnika, so popolnoma enaki in so prilepljeni na upognjeno, črno pleksi steklo. Osnovna ploskev podlage meri 100 x 130 mm. Pod znakom je prilepljena zlata ploščica z vgraviranim imenom in priimkom lastnika.

Če proizvajalec ni izdelal dodatnih znakov ali morebitne poskusne serije, potem je oštevilčenih znakov za pripenjanje točno 30, znakov na podlagi pa 35 (skupaj 65). Poleg tečajnikov je bil en znak podarjen še vodstvu Poveljniško štabne šole, enega smo izročili predstavniku Centra za vojaško zgodovinsko dejavnost v SV, enega pa načelniku GŠ, ki je bil slavnostni govornik na naši zaključni prireditvi. Dva znaka sta bila dodatno naročena s strani tečajnikov, ker so jih ti želeli pritrčiti še na leseno podlago.

Tudi znak je, kot že zapisano, namenjen bolj spominu na šestmesečno trdo delo in na vsa odrekanja, kot pa čemurkoli drugemu. Koliko pa smo zares perspektivni, bo pokazal čas. Upamo in želimo, da bomo imeli vsi priložnost, da dokažemo, da to ni zgolj ime. Želja vseh je, da to dokažemo v miru in za Slovenijo. ❖

Fotografije:

1. znak PŠŠ – VII. generacija VŠT
2. kovanec PŠŠ z gravuro – VII. generacija
3. znak Perspektivnih

Brane Tušar

Spoštovani bralec !

Ta članek smo se odločili objaviti v izvorniku (srbskem jeziku), glede na to, da bi pri prevajanju lahko prišlo do neljubih napak in bi članek avtorja iz SCG zgubil originalnost.

Upravni odbor ZZVIS

Poštovani uredniče !

Sa velikim zadovoljstvom listao sam i prelistavao vaše časopise »Zbiralec«. Čitajući u njima članke pisane u stilu informacija, radovao sam se postojanju jednog novog časopisa, koji će na nov način obogatiti naša sakupljačka interesovanja. Pošto se i sam bavim sličnom a i delom istom tematikom, moju pažnju privukao je člank pod naslovom »**Orden partizanske zvezde**« autora gospodina Gumpot Polde-ta objavljen decembra 2004 g. u broju 7. Predstavljajući ovo visoko ratno odlikovanje čitaocima, došlo je po meni iz nepoznatih razloga do grešaka, koje mogu kasnije i te kako biti od uticaja i prihvaćene od kolekcionara kao ispravno i autentično mišljenje. Dali je u pitanju propust redakcije ili propust autora ? nije na meni da donosim sud. **Ovim mojim javljanjem nebih želeo niukom slučaju da se upuštam u polemiku sa autorom pomenutog članka, a ni sa redakcijom časopisa »Zbiralec«.**

Takodje ni, da demantujem i kritikujem, a ni da umanjujem uloženi trud autora, pošto bi to bilo neukusno. Ja samo želim da radi potpune i tačne informacije o ovim odlikovanjima iznesem podatke sa kojima ja raspolazem, a na osnovu meni raspoložive dokumentacije i u nešto skraćenoj verziji, neugrožavajući koncepciju časopisa.

Medju prvim odlikovanjima nove socijalističke Jugoslavije, ustanovljen je Ukazom o odlikovanjima u NOB 15. augusta 1943 g. i Orden partizanske zvezde u tri reda.

Prvi ordeni proizvedeni su u Moskovskoj kovnici novca, jula 1944. g., a njihova dodela otpočinje septembra iste godine, kada su preko Kalinovke u Bariju (Italija) poslani za Jugoslaviju.

Oblik ordena, materijal od kojeg je izradjen i izgled regulisani su Statutima od 1946, 1957, 1964 i 1973 g. a 1960 i 1961 g. zakonom o izmenama i dopunama zakona o odlikovanjima, date su izmene naziva ordena i njegov rang . Zakon, nije u pogledu opisa ordena predvideo niti pretrpeo bitne izmene u odnosu na Statut iz 1946 g.

Orden partizanske zvezde I reda – kasnije »Orden partizanske zvezde sa zlatnim vencem«.

Ordeni izradjivan u SSSR-u na naličju imaju utisnut natpis »I. stepen« ćirilicom »I. STEPEN«, bez oznake proizvođača na matici. Izradjivani su od 18 karatnog zlata i bez signatura. Ovaj orden smešten je u kutiju crvene boje, dimenzije 89 x 76 mm sa mehanizmom za zatvaranje. Na poklopcu kutije u zlatotisku ćirilnim pismom u četiri reda ispisan je naziv odlikovanja.

Orden izradjeni u »IKOM ZAGREB« (Industrijskoj Kovnici Orešković Marko – Zagreb) iskovan je od pozlaćenog srebra u kasnijem periodu od pozlaćene bronz. na naličju ordena utisnut je stepen ordena , rimski broj »I« na matici ordena ispisane su oznake proizvođača. Ovaj model ordenma smešten je u kutiju višnjeve boje, dimenzije 86 x 71 mm, sa natpisom u zlatotisku na poklopcu ispisanim ćirilicom i latinicom (zavisno od područja u konme se orden dodeljivao). Kasnije su ovi ordeni preradjivani na iglu u »IKOM-u« pomoću koje su kačeni na odeću.

Vrpca ordena (lentica) za ovaj orden izradjena je od maorirane svile crvene boje široke 36 mm i visoke 8–10 mm. Dobijao se za umešnost u komandovanju i naročite zasluge u borbi. Od oktobra 1944 g. predlagani su za njegovu dodelu svi vojni rukovodioci, komandanti i politkomesari koji su se istakli u uspešnom komandovanju. Orden su mogli dobiti i vojni rukovodioci od komadanta i politkomesara brigade pa navise. U izuzetnim slučajevima i niži vojni rukovodioci ili borci koji su se istakli junaštvom, ali ipak nisu stekli naziv »narodnog heroja«.

Od septembra 1944 g. pa do 1980 g. (od kada se orden ne dodeljuje), dodeljeno je ukupno **627 ordena** od čega **516 jugoslovenskim građanima i 111 ordena stranim državljanima.**

Orden partizanske zvezde II reda – kasnije »Orden partizanske zvezde sa srebrenim vencem«.

Ordeni izrađivani u SSSR-u na naličju imaju utisnut natpis »II stepren« latinicom »II REDA« sa oznakom proizvođača na matici (moskovske kovnice »Monjetniji dvor«) ispisane ruskim ćiriličnim pismom, u polovini matice u dva reda i pololuku. Ova odlikovanja izrađivana su od srebra i bez signatura. Orden je smešten u kutiju mrko crvene boje (trule višnje) dimenzije 89 x 76 mm sa mehanizmom za zatvaranje. Na poklopcu kutije srebrenim slovima utisnut je naziv ordena (kutije ovih ordena su izrađivane sa natpisom u latiničnom i ćiriličnom pismu).

Ordeni izrađeni u »IKOM-ZAGREB« iskovani su takodje od srebra, a na naličju ordena utisnut je stepen ordena, rimski broj, »II« ili su pak u jednom periodu bili ravni i gladki bez ikakvih signatura. Na matici ovih ordena ispisane su oznake proizvođača. Ovaj model ordena smešten je u kutiju višnjeve boje, dimenzije 86 X 71 mm, i natpisom na njenom poklopcu srebrenim tiskom isto kao i kutije izrađivane u SSSR-u. Od 1980 g., orden se nalazi u kutiji crvene boje, dimenzije 142 X 108 mm sa natpisom naziva ordena ispisanim na poklopcu u zlatotisku i latiničnim pismom.

Vrpca ordena (lentica) za ovaj orden izrađena je od maorirane svile crvene boje široke 36 mm i visoke 8-10 mm, sa dve uspravne žute pruge širine po 9 mm.

Dobijao se »za hrabrost i specijalne podvige u borbi«. Od oktobra 1944 g. predlagani su za njegovu dodelu i vojni rukovodioci koji su se istakli u umešnom komandovanju. Orden su tako mogli dobiti, osim viših vojnih rukovodilaca i rukovodioci bataljona i četa. A takodje » za specijalne smele podvige i naročite zasluge i borci«. Od septembra 1944 g. pa do 1972 g. (od kada se orden ne dodeljuje) , dodeljeno je ukupno 1.531 orden od čega 881 jugoslovenskim građanima i 650 stranim državljanima.

Orden partizanske zvezde III reda – kasnije Orden partizanske zvezde sa puškama

Ordeni izrađivani u SSSR-u od prethodnih I i II reda na licu (aversu) razlikuju se u tome što umesto venca oko zvezde ovaj orden ima položene unakrst između krakova dve puške. Na naličju ordena (reversu) ima utisnut natpis »III.stepena« slovenskom latinicom »III STOPNJE« sa oznakom proizvođača na matici (moskovske kovnice »Monjetniji dvor«) ispisane ruskim ćiriličnim pismom, u polovini matice u dva reda i pololuku. Ova odlikovanja izrađivana su od srebra i bez signatura. Orden je smešten u kutiju braon višnjeve boje, dimenzije 89 X 76 mm sa mehanizmom za zatvaranje. Na poklopcu kutije srebrenim slovima utisnut je naziv ordena (takodje i kutije ovih ordena su izrađivane sa natpisom u latiničnom i ćiriličnom pismu).

Ordeni izrađeni u »IKOM – ZAGREB« iskovani su od srebra finoće 900/1000 sa nešto svetlijim emajlom na prednjoj strani (aversu). Na naličju (reversu) ovih ordena nalazi se utisnut stepen ordena rimski broj »III« i evidencioni broj arapskim brojevima. Na matici ovih ordena koja je izrađena od tombaka utisnuta je oznaka proizvođača. Ovaj orden smešten je u kutiju braon višnjeve boje, dimenzije 86 x 71 mm, i natpisom na njenom poklopcu srebrenim tiskom isto kao i kutije izrađene u SSSR-u. Od 1980 g., orden se nalazi u kutiji višnjevo crvene boje, dimenzije 142 x 108 mm sa natpisom naziva ordena ispisanim na poklopcu u zlatotisku latiničnim pismom.

Vrpca ordena (lentica) izrađena je od maorirane svile širine 36 mmi visine 8 – 10 mm sa pet uspravnih crvenih pruga i četiri žute pruga širine po 4 mm.

Dobija se »za hrabrost i požrtvovanost u borbi«. Od septembra 1944 g. za ovaj orden predlagani su rukovodioci, i viši i niži, za naročitu hrabrost i požrtvovanost u borbi. Ovaj orden mogli su dobiti i borci za smele podvige u borbama.

Od septembra 1944 g. pa do 1973 g. (od kada se orden ne dodeljuje), dodeljeno je ukupno 10.384 ordena od čega 9.277 jugoslovenskim građanima i 1.107 stranim državljanima.

Dakle, Ordeni II i III reda prvobitno su bili predviđeni (tokom NOR-a) kao viši stepen odlikovanja za hrabrost. Kasnije njegova dodela je korigovana, te se I i II red dodeljivao »isključivo rukovodiocima JA za umešno komandovanje grupama , za sposobnost pokazane u rukovodjenju operacijama i organizaciji armije i njenom radu«, a III red , »za umešno rukovodjenje manjim jedinicama, za specijalne podvige izvedene jedinicama u borbi protiv neprijatelja i za naročitu hrabrost pokazanu u borbi«. Pored još par izmena njihove dodele, Orden partizanske zvezde je »isključivo vojnički orden« i mogao se dodeljivati samo za zasluge stečene u vojsci. Ova namena ordena partizanske zvezde važila je sve do 27. aprila 1992 g., kada je prestala i važnost Zakon o odlikovanjima SFRJ. ❖

Nenad Bjeloš

NOVI ZBIRATELJI

Nenad NEŠO BJELOŠIve ANDRIČA 5, 26000 Pančevo
Srbija in Črna gora

Zbira :

- Značke, Medalje, Odlikovanja
- Insigniji, Uniforme,....
- NOV in POJ, JA in JNA, Milica in policija, gasilci, lovci, ribiči,.....

MAJHENIČ JožeKoroška cesta 27, 2000 Maribor
051 / 244 – 421

Zbira :

- Značke, Medalje, Odlikovanja
- Insigniji, Uniforme,....
- Ostale starine,.....

KRK LjuboPucova ul. 2, 3000 Celje
041 / 375 – 280

Zbira :

- Značke, Medalje, Odlikovanja
- Odlikovanja, kovanci,.....
- Razglednice,
- predmeti iz 1.sv.vojne na temo Franc Jožef (kipci,lončki,kozarci),..

1.	JERONČIČ Miro	031 / 837 – 251	miroslav.jeroncic@telemach.net NOV EMAIL	Našitki SLO, tuji, policija,pol.oznake, značke, razglednice,Filetelija, numizmatika
----	----------------------	-----------------	--	---

Popusti z ZZVIS izkaznico

MUZEJ	naslov	telefon	VSTOPNINA
Gorenjski muzej - Kranj	Tomšičeva 44, 4000 Kranj	04/ 20-13-950	cena za dijake, študente
Muzej motociklov	Vransko 31a		dogovor pri vstopu
Tobačni muzej	Tobačna 5, Ljubljana	01/ 47-77-111	Brez vstopnine
Gasilski muzej Slovenije	Trg svobode 5, Metlika	07/ 30-58-697	Brez vstopnine
Pivovarski muzej	Kobarid	01/ 47-17-340	Brez vstopnine
Kobariški muzej		05/ 389-00-00	dogovor pri blagajni (veza g. Šerbec Jože)
Železničarski muzej	Jesenice	041/ 558-389	Prost vstop z izkaznico ZZVIS (g. Bogič)

!!! P O M O Č !!!

Prosim vse zbiratelje, da pošiljajo čim več tem, ki so zanimive za delo zbirateljev, slik o raznih zbirkah in sejmih za objavo v naslednjem » [ZBIRALCU](#) « št. 9.

PROSIM DA SODELUJETE PRI UREJANJU GLASILA. Več raznih prispevkov, slik in informacij bolj bo bogato glasilo.

Prosil bi če je le možno, da pošljete prispevke, slike in ostalo na CD-ju ali na moj Email naslov zzvis@email.si zaradi lažje obdelave in poznejše objave v našem glasilu.

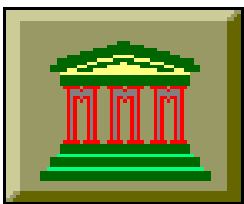
Vsi, ki še morebitno niste plačali članarine za leto 2005 Vas naprošamo, da to čim prej storite saj za naše nemoteno delo potrebujemo finančna sredstva. H V A L A !!

Glasilo ZZVIS » **ZBIRALEC št.8** « je bilo izdelano v 300 izvodih.

Uredil : **Martin LESKOVAR**

Tisk : **ČUK d.o.o.**

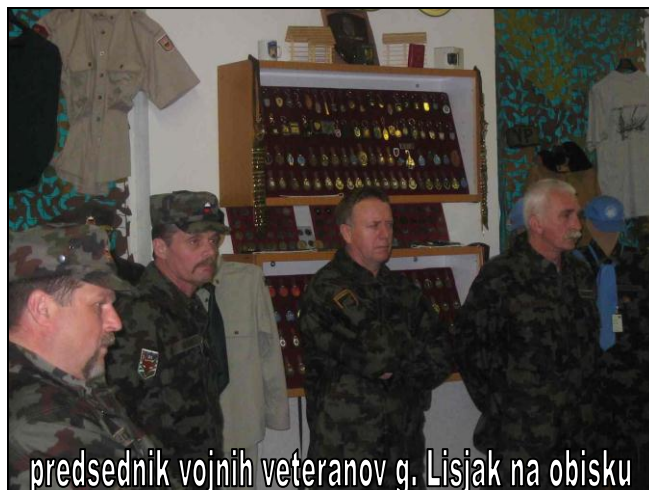
Junij 2005

Military Museum Martin

Ameriški marinci v muzeju

predsednik vojnih veteranov g. Lisjak na obisku

Vilis klub

Martin z čelado JLA iz BiH

spominski krožnik iz gore Sinaj

vpisna knjiga v muzeju MMM

foto : Martin LESKOVAR